

NIEUWE BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER
ICHTHYOLOGISCHE FAUNA
VAN HET EILAND
BANKA.
DOOR
DR. P. BLEEKER.

Na het afdrukken van mijne Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van het eiland Banka, opgenomen in den derden jaargang van het Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië, ontving ik weder meerdere verzamelingen van Bankasche vischen. Deze nieuwe verzamelingen heb ik grootendeels weder te danken aan de bereidwilligheid van den heer D. F. SCHAAP, resident van Banka, die volijverig voor de wetenschap, niet nalaat de natuurschatten van Banka te onderzoeken en door belangrijke toezingen van voorwerpen uit het dieren- en plantenrijk, de kennis van de natuurlijke en industriële rijkdommen van het onder zijn beheer geplaatste gewest te bevorderen. Aan de bemiddeling van den heer SCHAAP heb ik voorts nog te danken eenige visschen, uit de zoete wateren der rivier Marawang, door den heer BERNARD, officier van gezondheid op Banka, op mijne uitnodiging verzameld.

Bovendien werd ik onlangs nog verrast met een verzameling visschen uit de zoete wateren van Toboali, mij welwillend afgestaan door den heer H. L. VAN BLOEMEN WAANDERS, administrateur der tinmijnen van genoemd distrikt.

Het is mij een aangename taak, hier openlijk voornoemde heeren mijne erkentelijkheid te betuigen voor de welwillendheid, in het daarstellen en toezienden dezer verzamelingen betoond.

Behalve eenige nieuwe soorten, bevatten de bedoelde kollecties nog talrijke andere species, nieuw voor de fauna van Banka.

De verzamelingen, tot welke deze kleine bijdrage betrekking heeft, zijn afkomstig van de klippen Karang hadji bij Muntok, van de banken Goessong Assam en van Tandjong Berikat bij Koba, van de Klabatbaai, van Pankalpinang, van Marawang, van Soengislan en van de Lepar-eilanden, welke ten oosten van Banka zijn gelegen en in een geographisch opzigt tot Banka gerekend kunnen worden even als zij zulks zijn in een administratief opzigt. Ik laat de opsomming dezer verschillende verzamelingen hier volgen. De soorten met een * gemerkt, zijn reeds in mijne vroegere bijdrage vermeld, de overige zijn nieuw voor de kennis van Banka.

*Visschen van Karang hadji (verzameling van den heer
D. F. SCHAAP).*

1. *Labrax waigiensis* CV.
2. * *Apogon quadrifasciatus* CV.
3. * *Serranus crapao* CV.
4. *Mesoprion unimaculatus* QG.
5. " *monostigma* CV!
6. * " *Russellii* Blkr.
7. * " *fulviflamma* Blkr.
8. * " *phaiotaenia* Blkr.
9. * " *annularis* Blkr.
10. * *Upeneoides bivittatus* Blkr.
11. * " *variegatus* Blkr.
12. * *Diagramma crassispinum* Rüpp.
13. * " *punctatum* Ehr.
14. *Scolopsides Vosmeri* CV.
15. * *Lethrinus opercularis* CV.
16. * *Gerres abbreviatus* Blkr.
17. * *Chaetodon oligacanthus* Blkr.
18. * *Drepane punctata* CV. = *Drepane longimana* CV.
19. * *Platax Blochii* CV.
20. *Pimelepterus altipinnis* CV.

21. * Chorinemus Commersonianus	28.	Gobius cyanomos Blkr.
CV.	29.	Periophthalmus chrysospilos Bl.
22. Selar Hasseltii Blkr.	30.	Echeneis neucrates L.
23. Carangoïdes gallichthys Blkr.	31.	Batrachus grunniens CV.
24. * Stromateoïdes atoukoia Blkr.	32.	Hemiramphus Quoyi CV.
25. Equula filigera CV.	33.	Dussumieria elopsoïdes Blkr.
26. Amphacanthus javus CV.	34.	Pellona Russellii Blkr.
27. » virgatus CV.	35.	Spratella kowala Blkr.

Visschen van de Klabatbaai (van den heer D. F. SCHAAP).

1. Pentapus setosus CV.	2. Dentex upeneoïdes Blkr.

Visschen van Pankalpinang (van den heer D. F. SCHAAP).

1. * Sphyraena jello CV.	11. * Plotosus unicolor CV.
2. Otolithus macrophthalmus Blkr.	12. * Engraulis Grayi Blkr.
3. * Scatophagus argus CV.	13. Chatoessus nasus CV.
4. * Drepene punctata CV.	14. Ophisurus Schaapii Blkr.
5. Chorinemus sancti Petri CV.	15. Triacanthus Russellii Blkr.
6. Selar Kuhlii Blkr.	16. * Carcharias (Prionodon) menisorrah Val.
7. * Equula gomorah CV.	17. Trygon uarnakoïdes Blkr.
8. * Mugil cunnesius CV.	
9. * Bagrus sondaicus CV.	
10. * Osteogeneiosus Valenciennesii Blkr.	

Visschen van Marawang (van den heer BERNARD).

1. Serranus boenack CV.	6. Batrachus grunniens CV.
2. * » erapao CV.	7. Pomacentrus katunko CV.
3. » polypodophilus Blkr.	8. Plotosus castaneoïdes Blkr.
4. * Scorpaena polypnion Blkr.	9. * Plagusia quadrilineata K. v. H.
5. * Chelmon rostratus CV.	10. Machaerium reticulatum Blkr.

Specimen uit de rivier van Soengislan (van den heer D. F. SCHAAP).

1. Monopterus javanensis Lacép.	

Visschen van de banken Goessongassam bij Koba (van den heer D. F. SCHAAP).

1. * Apogon endekataenia Blkr.	3. Therapon servus CV.
2. Mesopriion madras CV.	4. * Sillago acuta CV.

5. * <i>Upeneoïdes variegatus</i> Blkr.	17. <i>Amphisile scutata</i> Cuv.
6. * <i>Diagramma punctatum</i> Ehr.	18. <i>Pomacentrus taeniops</i> CV?
7. * <i>Dentex tolu</i> CV.	19. * <i>Glyphisodon bengalensis</i> CV.
8. <i>Gerres kapas</i> Blkr.	20. <i>Crenilabrus oligacanthus</i> Blkr.
9. * <i>Chaetodon oligacanthus</i> Blkr.	21. <i>Hemiramphus Quoyi</i> CV.
10. <i>Toxotes jaculator</i> CV.	22. " <i>Buffonis</i> CV.
11. <i>Carangoïdes praeustus</i> Blkr.	23. * <i>Saurida tombil</i> CV.
12. <i>Equula filigera</i> CV.	24. * <i>Rhombus lentiginosus</i> Richards.
13. <i>Amphacanthus dorsalis</i> CV.	25. <i>Monacanthus Cantoris</i> Blkr.
14. * <i>Mugil melanochir</i> K. v. H.	26. <i>Pogonognathus barbatus</i> Blkr.
15. <i>Petroskirtes bankanensis</i> Blkr.	27. <i>Triacanthus oxycephalus</i> Blkr.
16. <i>Batrachus diemensis</i> Richards.	28. <i>Hippocampus taeniopterus</i> Blkr.

*Visschen van Tandjong Berikat bij Koba (van den heer
D. F. SCHAAP).*

1. * <i>Ambassis urotaenia</i> Blkr.	9. <i>Psettus rhombeus</i> CV.
2. <i>Serranus celebicus</i> Blkr.	10. <i>Equula filigera</i> CV.
3. * <i>Mesopriion phaiotaenia</i> Blkr.	11. * <i>Mugil parsia</i> Ham. Buch.?
4. " <i>fulviflamma</i> Blkr = 12. <i>Hemiramphus Commersonii</i> CV
<i>Diacope fulviflamma</i> CV.	13. <i>Exocoetus mento</i> CV.
5. <i>Scolopsides taeniopterus</i> K. v. H.	14. * <i>Saurus trachinus</i> T. Schl.
6. <i>Pentapus setosus</i> CV.	15. * <i>Saurida tombil</i> CV.
7. <i>Dentex tambulus</i> CV.	16. <i>Tetraodon argenteus</i> Lacép.
8. <i>Gerres kapas</i> Blkr.	

*Zoetwater-Visschen van Toboali (van den heer H. L. VAN
BLOEMEN WAANDERS)*

1. <i>Anabas scandens</i> CV.	9. * <i>Bagrus nemurus</i> CV.
2. <i>Trichopus trichopterus</i> CV.	10. <i>Clarias melanosoma</i> Blkr.
3. * <i>Betta anabatoïdes</i> Blkr.	11. <i>Heterobranchus tapeinopterus</i>
Blkr.
4. * <i>Ophicephalus marginatus</i> CV.	12. <i>Barbus biltonensis</i> Blkr.
5. " <i>bankanensis</i> Blkr.	13. <i>Systemus apogon</i> CV.
6. " <i>marulioïdes</i> Blkr.	14. <i>Rohita Waandersii</i> Blkr.
7. * <i>Nandus nebulosus</i> Blkr.	15. <i>Leuciscus Einthovenii</i> Blkr.
8. <i>Catopra Grootii</i> Blkr.	

Visschen van de Lepar-eilanden (van den heer D. F. SCHAAP).

1. <i>Apogon novemfasciatus</i> CV.	3. <i>Therapon servus</i> CV.
2. " <i>macropteroïdes</i> Blkr.	4. <i>Sillago maculata</i> QG.

5. * Upeneoides variegatus Blkr. 10. Julis (Halichoeres) polyophthal-
 6. * Chelmon rostratus CV. mus Blkr.
 7. Amphiprion perecula CV. 11. » () leparensis Blkr.
 8. Julis (Halichoeres) modestus 12. Machaerium reticulatum Blkr.
 Blkr.
 9. » () strigiventer
 Benn.

In de bovenaangehaalde bijdrage vermeldde ik nog slechts 116 species, als het geheel der tegenwoordige kennis van de Bankasche vischfauna vertegenwoordigende.

Door de boven vermelde verzamelingen wordt het aantal bekende visschen van Banka gebragt op niet minder dan 193, bevattende zij niet minder dan 77 species nieuw voor de fauna van Banka, waarvan 11 tevens nieuw voor de wetenschap. Deze 193 soorten zijn de hieronder genoemde.

1. Labrax waigiensis CV. Nat. T. Ned. Ind. II p. 479.
2. Apogon endekataenia Blkr. ibid. III p. 448.
3. » kalosoma Blkr. ibid. III p. 449.
4. » novemfasciatus CV. ibid. III p. 163.
5. » macropteroïdes Blkr.
6. » quadrifasciatus CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc.
7. Ambassis nalua CV. ibid.
8. » urotaenia Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 257.
9. Serranus crapao CV. Verh. Bat. Gen. XXII Percoïd.
10. » nebulosus CV. ibid.
11. » polypodophilus Blkr. ibid.
12. » boenack ibid.
13. » celebicus Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 217.
14. Mesoprion phaiotaenia Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Percoïd.
15. » annularis CV. ibid.
16. » Russellii Blkr. ibid.
17. » unimaculatus QG. ibid.
18. » monostigma CV. ibid.
19. » fulviflamma Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 553.
20. » madras CV. Verh. Bat. Gen. XXII Percoïd.
21. Therapon servus CV. ibid.
22. » theraps CV. ibid.
23. » puta CV. ibid.
24. Sphyraena jello CV. ibid.

25. *Sillago acuta* CV. ibid.
26. " *maculata* QG. ibid.
27. *Polynemus tetradactylus* CV. ibid.
28. *Upeneoides vittatus* Blkr. ibid.
29. " *bivittatus* Blkr. ibid.
30. " *variegatus* Blkr. ibid.
31. *Platycephalus scaber* CV. ibid. XXII Sclerop.
32. " *punctatus* CV. Nat. T. N. Ind. I p. 25.
33. *Scorpaena polyprion* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Sclerop.
34. *Pterois kodipungi* Blkr. Nat. Tijdschr. N. Ind. III p. 450.
35. *Minous monodactylus* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Sclerop.
36. *Otolithus argenteus* K. v. H. ibid. XXIII Sciaen.
37. " *macrophthalmus* Blkr. ibid.
38. *Corvina catalea* CV. ibid.
39. *Pristipoma caripa* CV. ibid.
40. *Diagramma crassispinum* Rüpp. ibid.
41. " *punctatum* Ehr. ibid.
42. *Scolopsides monogramma* K. v. H. ibid.
43. " *Vosmeri* CV. ibid.
44. " *taeniopterus* K. v. H. ibid.
45. " *leucotaenia* Blkr. Nat. T. N. Ind. III. p. 451.
46. *Pentapus setosus* CV. Nat. T. N. Ind. II p. 175.
47. *Dentex tolu* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Spar.
48. " *upeneoides* Blkr.
49. " *tambulus* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Spar.
50. *Lethrinus opercularis* CV. ibid.
51. *Gerres poetie* CV. ibid Maenoid.
52. " *abbreviatus* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 103.
53. " *kapas* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 432.
54. *Anabas scandens* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Doolh. K.
55. *Betta anabatooides* Blkr. Nat. T. N. Ind. I p. 269.
56. " *trifasciata* Blkr. ibid. I p. 107.
57. *Trichopus trichopterus* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Doolh. K.
58. *Ophicephalus lucius* K. v. H. ibid.
59. " *striatus* Bl. ibid.
60. " *marginatus* CV. ibid.
61. " *bankanensis* Blkr.
62. " *maruliooides* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 424.
63. *Chaetodon oligacanthus* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
64. *Chelmon rostratus* CV. ibid.
65. *Scatophagus argus* CV. ibid.
66. *Drepane punctata* CV. ibid.
67. *Holacanthus semicirculatus* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 452.

63. *Platax Blochii* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
 69. *Pimelepterus altipinnis* CV.
 70. *Psettus rhombeus* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.
 71. *Toxotes jaculator* CV. ibid.
 72. *Scomber kanagurta* CV. ibid. XXIV Makr.
 73. *Cybium Croockewitii* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 161.
 74. " *konam* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr. Nat. T. N. Ind. I
p. 357.
 75. " *guttatum* CV. Verh. B. Gen. XXIV Makr.
 76. *Chorinemus Commersonianus* CV. ibid.
 77. " *tol* CV. ibid.
 78. " *sancti Petri* CV. ibid.
 79. *Trachinotus mookalee* CV. ibid.
 80. *Trichiurus savala* CV. ibid.
 81. *Elacate mottah* CV. ibid.
 82. *Megalaspis Rottleri* CV. ibid.
 83. *Selar malam* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 362.
 84. " *Hasseltii* Blkr. ibid. ibid. p. 359.
 85. " *Kuhlii* Blkr. ibid. ibid. p. 360.
 86. *Carangoïdes citula* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
 87. " *gallichthys* Blkr. ibid.
 88. " *praeustus* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 363.
 89. *Gnathanodon speciosus* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
 90. *Stromateoides atoukoia* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 369.
 91. *Equula gomorah* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
 92. " *lineolata* CV. ibid.
 93. " *filigera* CV. ibid.
 94. *Amphacanthus Kopsii* Blkr. Nat. T. N. Ind. II p. 483.
 95. " *javus* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Teuthid.
 96. " *virgatus* CV. ibid.
 97. " *dorsalis* CV. ibid.
 98. *Atherina duodecimalis* CV? Nat. T. N. Ind. II p. 485.
 99. *Mugil cunnesius* CV. ibid. III p. 454.
 100. " *melanochir* K. v. II. ibid. III p. 423.
 101. " *parsia* Ham. Buch.? ibid. II p. 166.
 102. *Petroskirtes bankanensis* Blkr.
 103. *Gobius kokius* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Gobioid.
 104. " *caninus* CV. ibid.
 105. " *criniger* CV. Nat. T. N. Ind. III p. 453.
 106. " *cyanomos* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXII Gobioid.
 107. *Periophthalmus chrysospilos* Blkr.
 108. *Callionymus sagitta* Pall. Nat. T. Ned. I p. 31.
 109. " *Schaapii* Blkr. ibid. III p. 455.

110. Echeneis neucrates L. Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc. Lutod.
 111. Batrachus grunniens CV. Nat. T. N. Ind. II p. 484.
 112. » diemensis Richards. ibid. III p. 163.
 113. Amphisile scutata Cuv. ibid. II p. 245.
 114. Nandus nebulosus CV. ibid. III p. 92.
 115. Catopra fasciata Blkr. ibid. II p. 65.
 116. » Grootii Blkr. ibid. III p. 90.
 117. Amphiprion bifasciatus Bl. Schn. ibid. III p. 232.
 118. » percula CV. ibid. III p. 287.
 119. Pomacentrus katunko Blkr. ibid. III p. 169.
 120. » taeniops CV?
 121. Glijphisodon bengalensis CV. Verh. Bat. Gen. XXI Kamsch. Labr.
 122. Crenilabrus oligacanthus Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 63.
 123. Julis (Halichoeres) modestus Blkr. Verh. Bat. G. XXII Gladsch. Labr.
 124. » () strigiventer Benn. Nat. T. N. Ind. II p. 251.
 125. » () polyophthalmus Blkr.
 126. » () leparensis Blkr.
 127. Bagrus nemurus CV. Verh. Bat. Gen. XXI Silur. batav.
 128. » sondaicus CV. ibid.
 129. Arius tonggol Blkr. ibid.
 130. » macruropterygius Blkr. ibid.
 131. Osteogeneiosus Valenciennessii Blkr. ibid.
 132. Plotosus castaneoides Blkr. Nat. T. Ned. Ind. II p. 491.
 133. Clarias melanosoma Blkr. ibid. III p. 427.
 134. Heterobranchus tapeinopterus Blkr.
 135. Chaca bankanensis Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 455.
 136. Plotosus lineatus CV. Verh. B. Gen. XXI Silur. batav.
 137. » unicolor CV. ibid.
 138. Rohita Waandersii Blkr.
 139. Barbus lateristriga CV. Nat. T. N. Ind. III p. 95.
 140. » bilitonensis Blkr. ibid. III p. 96.
 141. » binotatus K. CV.
 142. Systemus apogon CV. Nat. T. N. Ind. III p. 423.
 143. Leuciscus cephalotaenia Blkr. N. T. N. Ind. III p. 97.
 144. » Einthovenii Blkr. ibid. III p. 434.
 145. Belone caudimacula Cuv. Verh. Bat. Gen. XXIV Snoek.
 146. Hemiramphus Commersonii CV. ibid.
 147. » Gaimardi CV. ibid.
 148. » Dussumierii CV. ibid.
 149. » Quoyi CV. Nat. T. N. Ind. II p. 491.
 150. » Buffonis CV. ibid. III p. 711.
 151. Exocoetus mento CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Snoek. V.
 152. Chirocentrus dorab CV. ibid. XXIV Chiroc.

153. *Albula bananus* CV. ibid.
154. *Dussumieria elopsoïdes* Blkr. ibid.
155. *Harengula dispilonotus* Blkr. Nat. T. Ned. Ind. III p. 456.
156. *Pellona Grayana* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Haring.
157. » *Russellii* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 72.
158. *Rogenia argyrotaenia* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III. 457.
159. *Spratella kowala* Blkr. ibid. ibid. III p. 492.
160. *Alausa kanagurta* Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Har.
161. » *ctenolepis* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 74.
162. *Engraulis rhinorhynchos* Blkr. ibid. ibid. III p. 434.
163. » *Grayi* Blkr. ibid. ibid. II p. 492.
164. » *Brownii* CV. Verh. B. Gen. XXIV Har.
165. » *tri* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 436.
166. » *setirostris* CV. Verh. B. Gen. XXIV Haring.
167. *Chatoessus chacunda* CV. ibid.
168. » *selangkat* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 458.
169. » *nasus* CV. ibid. Nat. T. N. Ind. II p. 223.
170. *Saurus ophiodon* Cuv. Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc.
171. » *trachinus* T. Schl. Nat. T. N. Ind. III p. 291.
172. *Saurida tombil* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Chir.
173. *Hippoglossus erumei* Cuv. ibid. XXIV Pleuron.
174. *Rhombus lentiginosus* Richards. ibid.
175. *Achirus pavoninus* Lacép ibid.
176. *Plagusia quadrilineata* K. v. H. ibid. Nat. T. N. Ind. I p. 412.
177. » *javanica* K. v. H. ibid. ibid. I p. 414.
178. *Machaerium reticulatum* Blkr.
179. *Ophisurus Schaapii* Blkr.
180. *Monopterus javanensis* Lacép. Verh. Bat. Gen. XXV Muraen. Symb.
181. *Tetraödon oblongus* Bl. ibid. XXIV Bloothk. V.
182. » *lunaris* CV. ibid.
183. » *argenteus* Lacép.
184. *Monacanthus Cantoris* Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. Nat. T. N. Ind. III p. 80.
185. *Pogonognathus barbatus* Blkr. Verh. B. Gen. XXIV Balist.
186. *Triacanthus Nieuhofii* Blkr. ibid. Nat. T. N. Ind. III p. 459.
187. » *oxycephalus* Blkr. ibid. ibid. II p. 496.
188. » *Russellii* Blkr. verh. B. Gen. XXIV Balist.
189. *Hippocampus taeniopterus* Blkr. Nat. T. N. Ind. III p. 306.
190. *Carcharias (Prionodon) menisorrah* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Pla-giost.
191. » (*Scoliodon*) *acutus* Rüpp. MH. ibid.
192. *Trygon zugei* Bürg. ibid.
193. » *uarnakoïdes* Blkr. ibid.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOÍDEI.

Apogon macropteroïdes Blkr.

Apog. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, vix longiore quam alto; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis, a linea rostro-frontali paulo remotis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; orbitis et osse suborbitali edentulis; rostro oculo multo breviore; maxillis dentibus parvis serie externa seriebus internis paulo majoribus curvatis; maxilla superiore inferiore paulo breviore sub medio oculo desinente; praecoperculo angulato angulo rotundato, margine interno rectangulo edentulo, margine externo angulo inferneque praesertim denticulato; ossibus opercularibus ceteris edentulis; lineis dorsali et ventrali convexis; squamis lateribus 23 p. m. in serie longitudinali; linea laterali rectiuscula leviter arborescente; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa multo humiliore, acuta, spinis gracilibus 2^a ceteris longiore, 1^a 2^a duplo fere breviore; dorsali radiosa corpore multo humiliore, acuta, angulata; pectoralibus obtusiusculis analem attingentibus $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acutis $6\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; spina ventrali ante pinnam pectoralem inserta; anali longa, acuta, corpore minus duplo humiliore, emarginata; caudali emarginata lobis? (partim abruptis); colore corpore flavo-aurantiaeo; vittis corpore rubris transversis leviter obliquis curvatis gracilibus p. m. 23; capite corporeque punctis et punctulis nigris vel fuscis arenato, punctis genis operculisque majoribus, punctulis cauda confertissimis maculam diffusam magnam similantibus; pinnis omnibus pulchre roseo-rubris; iride tota flava.

B. 7. D. 6 — 1/9 vel 1/10. P. 2/11. V. 1/5. A. 2/17 vel 2/18. C. 17
et lat. brev.

Habit. Insul. Lepar, in mari.

Longitudo speciminis unici 74'''.

Aanm. Deze soort is zeer na verwant aan *Apogon macropterus* K. v. H. In habitus hebben beide soorten veel van elkaar, doch bij *Apogon macropterus* is het ligchaam doorschij-

nend geelachtig en ontbreken de roode dwarsche strepen des ligchaams, terwijl de staart er slechts eene kleine zwarte vlek heeft.

SPAROÏDEI.

Dentex upeneoides Blkr.

Dent. corpore oblongo compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ fere in ejus longitudine, latitudine 2 circiter in ejus altitudine; capite convexo obtuso, mulloideo, 4 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 in longitudine capitinis; linea rostro-frontali convessa; rostro convexo oculo non vel vix breviore; osse suborbitali postice oblique obtuse rotundato, altitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in oculi diametro; maxillis acqualibus, superiore sub oculi margine anteriore desinente; dentibus maxillis plurisegniatis, serie externa conicis majoribus, maxilla superiore caninis 6 conicis brevibus, maxilla inferiore caninis nullis; praecopulo squamis in series 3 dispositis; squamis ciliatis, lateribus 50 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinis gracilibus, flexilibus, mediis ceteris longioribus, corpore duplo circiter humilioribus, membrana inter singulas spinas leviter emarginata, parte radiosa parte spinosa humiliore postice acuta; pectoralibus acutis $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutis 6 fere, caudali profunde incisa lobis acutis superiore longiore $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali dorsali humiliore postice acuta; colore corpore roseo inferne nitido argenteo intermixto; pinnis roseis, dorsali radiosa vitta longitudinali flava margini superiori approximata; iride rubra.

B. 6. D. 10/9 vel 10/10. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/7 vel 3/8. C. 17 et lat. brev.

Habit. Banka, in Sinu Klabat dicto.

Longitudo speciminis unici 143".

Aanm. Deze soort is na verwant aan *Dentex Peronii* CV., doch bij deze is het ligchaam minder slank, het profiel spitser, zijn de schubben talrijker (meer dan 60 op een overlangsche rei), de staartvinkwabben spitser enz. *Dentex marginatus* CV. moet evenzoo na aan bovenbeschrevene soort verwant zijn doch heeft 8 kleine hondstanden en de staartvin zwart gerand. Mijne soort heeft in habitus veel van een *Upenoïdes*, aan welke overeenkomst ik den soortnaam heb ontleend.

OPHICEPHALOÏDEI.

Ophicephalus bankanensis Blkr.

Ophiceph. corpore elongato antice cylindrico postice compresso, altitudine 8 et paulo in ejus longitudine; capite acuto conico-subpyramidalis, 4 circiter in longitudine corporis; latitudine et altitudine capitinis 2 circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali declivi rectiuscula; fronte et vertice planiusculis; oculis diametro $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitinis, diametro $1\frac{1}{2}$ circiter a se invicem distantibus; maxilla inferiore maxilla superiore paulo longiore, antice dentibus pluriscriatis parvis, lateribus biseriatis serie interna majoribus caninoïdeis 3 vel 4; maxilla superiore sub ocu- li parte posteriore desinente, $2\frac{2}{3}$ in longitudine capitinis, dentibus pluriscriatis parvis, caninoïdeis nullis; dentibus palatinis et vomerinis uniscriatis caninoïdeis; squamis cycloïdeis, lateribus 60 p. m., capitinis parte postocu- lari p. m. 12 in serie longitudinali; linea laterali antice paulo descendente postice rectiuscula; pinnis rotundatis, pectoralibus ventralibus longioribus capite duplo circiter brevioribus; caudali $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; corpore superne fuscescente et viridi nebulato inferne margarita-eco-viridi; capite lateribusque inferne punctis fuscis; operculo macula magna fusca; vitta cephalo-caudali flavescente undulata; pinnis ventralibus hyalinis, anali aurantiaca, ceteris fuscescente-viridibus, dorsali et anali marginem versus fuscis, pectoralibus at caudali fusco variegatis.

B. 5. D. 41. P. 1/15. V. 1/5. A. 30. C. 12 vel 14 et lat. brev.

Habit. Provincia Toboali, in fluviis.

Longitudo speciminis unici 97”.

Aanm. Deze *Ophicephalus* schijnt na verwant te zijn aan *Ophi- cephalus serpentinus* CV. van Siam, van welke soort in de groote Histoire naturelle des Poissons slechts eene beschrijving der kleuren van het ligchaam voorkomt, benevens eene opgave van de getallen der vinstralen. Die kleuren zijn evenwel eenigzins anders dan bij mijn specimen en de getallen der vinstralen ver- schillen aanmerkelijk t. w. D. 44. A. 26. *Ophicephalus banka- nensis* is ook verwant aan *Ophicephalus rhodotaenia* Blkr. (Nat. Tijdschr. N. Ind. II. p. 425) van Borneo, doch deze heeft eenigzins andere kleuren, slechts 23 aarsvinstralen, den kop slechts $1\frac{1}{2}$ maal zoo lang als hoog, 50 schubben op eene overlang- sche rei enz.

CHAETODONTOÏDEI.

Pimelepterus altipinnis CV. Poiss. VII p. 202.

Pimel. corpore oblongo compresso, altitudine 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine $2\frac{2}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, aequo alto circiter ac longo; oculis diametro 3 et paulo in longitudine capitis; linea interoculari convexa linea rostro-ventrali longiore; dentibus maxillis enneiformibus, maxilla superiore p. m. 40, maxilla inferiore p. m. 32; praeperculo rotundato denticulato; squamis ctenoides, lateribus 65 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali parte spinosa parte radiosa humiliore, spinis mediis spinis ceteris longioribus, spina 1^a spina ultima plus duplo breviore; parte radiosa antice obtusa rotundata corpore triplo humiliore postice acutangula; pectoralibus et ventralibus acentis $6\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali antice obtusa postice acutangula; caudali leviter emarginata, angulis acenta, $4\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore griseo vittis 23 p. m. longitudinalibus aureo-viridibus; pinnis griseo-fuscescentibus vel nigricantibus; dorsali et anali radiosis nigro marginatis; vitta infraoculari argentea.

B. 6. D. 11/12 vel 11/13. P. 2/14. V. 1/5. A. 3/11 vel 3/12. C. 17 et lat. brev.

Synon. *Piméléptère à hautes nageoires* CV. Poiss. VII. p. 202.

Habit. Banka, prope Karang hadji, in mari.

Longitudo speciminis unici 160”.

Aanm. Deze soort, behorende tot de afdeeling van *Pimelepterus*, bij welke de straalachtige rugvin de doornachtige in hoogte overtreft, breng ik tot *Pimelepterus altipinnis* CV., welke reeds bekend is van Nieuw Guinea en Bourbon. Het beschreven specimen behoort tot den nog jeugdigen leeftijdstoestand, vermits de soort gezegd wordt de lengte van een' arm te bereiken.

BLENNIOÏDEI.

Petroskirtes bankanensis Blkr.

Petroskirt. corpore elongato compresso, altitudine $6\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite convexo, $5\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine 2 circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali convessa; rostro vix ante os prominente; crista occipitali nulla; cirro regione postoculari superiore oculo multo breviore; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ in

longitudine capitis, diametro $1\frac{1}{3}$ circiter a se invicem distantibus; rictu sub oculi parte anteriore desinente; maxillis antice tantum dentatis, dentibus confertissimis, maxilla superiore p. m. 36, maxilla inferiore p. m. 40; maxilla superiore caninis 2 mediocribus curvatis, maxilla inferiore canino longissimo valde curvato; apertura branchiali rotundata oculo vix minore; cute laevi; linea laterali inconspicua; pinnis radiis omnibus simplicibus; dorsali paulo ante aperturam branchiale incipiente et prope pinnam caudalem desinente, margine superiore convexa non emarginata, corpore minus duplo humiliore, radio nullo producto; pectoralibus obtusis $7\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus $8\frac{1}{2}$ circiter, caudali convexa radiis aliquot paulo productis 5 et paulo in longitudine corporis; anali dorsali humiliore margine inferiore convexo; corpore superne olivaceo-viridi inferne flavescente, maculis parvis fuscis et punctis coeruleis sparsis variegatis; pinna caudali basi fusca, post basin flava, postice olivaceo-fusca; pinnis ceteris flavis, dorsali et anali maculis parvis fuscis et vittulis diffusis fuscescentibus variegatis et reticulatis, dorsali aurantiaco marginata.

B. 6. D. 28. P. 15. V. 3. A. 19. C. 11 et lat. brev.

Habit. Koba, prope arenos. Gussong assam, in mari.

Longitudo speciminis unici 120”.

Aanm. Bij mijn eenig specimen bevinden zich aan de linker zijde der onderkaak 2 grote slagtanden, van welke de voorste verreweg de grootste is, doch de regterzijde bezit slechts een enkelen grooten slagtand. De soort is herkenbaar aan de slankheid des ligchaams, de onverdeelde bolle rugvin, de korte achteroogsdraden, het aantal tanden in de kaken, de kleuren van ligchaam en vinnen, het niet zichtbaar zijn der zijlijn enz.

GOBIOIDEI.

Periophthalmus chrysospilos Blkr.

Periophth. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudine 7 circiter in ejus longitudine; capite obtuso subtruncato convexo, $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ circiter, latitudine $1\frac{4}{5}$ circiter in ejus longitudine; fronte angulata; oculis diametro 4 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, palpebris magnis; dentibus maxillaribus uniserialis, conicis, mediocribus, subaequalibus, utraque maxilla p. m. 40; caninis nullis; rictu subhorizontali sub oculo desinente; labio superiore lato; squamis parvis lateribus 70 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa corpore multo altiore subflabelliformi, altiore quam basi longa, spina 1^a spinis ceteris longiore masculis in filum producta; dorsali 2^a

corpore humiliore; pectoralibus obtusis rotundatis longitudine caput subaequantibus; ventralibus in discum integrum unitis; caudali rotundata obtusa 5 circiter in longitudine corporis; appendice anali oblonga; colore corpore superne lateribusque coeruleo inferne margaritaceo; capite totoque corpore maculis numerosis irreguläribus parvis aureo-aurantiacis; pinna dorsali spinosa inferne aurantiaca, superne antice praesertim violacea-nigra flavo marginata; dorsali radiosae inferne coerulecentes, superne aurantiaca, medio vitta lata longitudinali nigra; pinnis pectoralibus griseo-coeruleis aureo maculatis; ventralibus analique pulchre flavis; caudali coerulecentes-violacea.

B. 5. D. 10—1/12 vel 1/13. P. 15. V. 1/5. A. 10 simpl. + 3 vel 4 fiss. C. 8 vel 10 et lat. brev.

Habit. Karang hadji, in mari.

Longitudo 2 speciminum 106" (femin.) et 112" (mascul.).

Aanm. Deze fraaije soort is zeer kenbaar aan haar met goudkleurige vlekjes geteekend blaauwachtig ligchaam, volkommen schijfsvormig vereenigde buikvinnen, 10 rugdoornen, enkelen zwarten band over de 2^e rugvin enz.

LABROÏDEI CTENOÏDEI.

Pomacentrus taeniops CV. Poiss. V. p. 317?

Pomac. corpore oblongo compresso, altitudine $2\frac{1}{4}$ ad 3 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite obtuso convexo 4 et paulo in longitudine corporis, acque alto circiter ac longo; oculis diametro 3 fere in longitudine capitidis; linea rostro-frontalis convexa; osse suborbitali oculi diametro multo humiliore, postice emarginato denticulato; dentibus utraque maxilla p. m. 34 vel 36 apice emarginatis; praeoperculo obtusangulo, margine posteriore dentibus valde conspicuis; operculo postice spina unica brevi plana; dorso ventre multo altiore et convexiore; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; linea laterali sub anteriore parte pinnae dorsalis radiosae interrupta; pinnis dorsali et anali radiosae rotundatis obtusis, dorsali spina postica spinis ceteris longiore, membrana inter singulas spinas emarginata lobata; pectoralibus obtusis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus acentis radio 1° producto $3\frac{3}{4}$, caudali emarginata lobis rotundatis 4 et paulo in longitudine corporis; colore corpore viridi-fuscescente cauda rubescente; operculo superne gntta nigricante; vittis 3 oculo-maxillaris coeruleis; iride vitta coerulea; capite antice vittis 2 maxillo-dorsalibus rostro convergentibus; squamis capite, corpore pinnisque maculis vel punctis coeruleis; pinna caudali profunde aurantia-

ca; pinnis ceteris fuscis; dorsali radiosa radium 8^m inter et 11^m macula rotunda nigra coeruleo cincta.

B. 5. D. 13/14 vel 13/15. P. 2/15. V. 1/5. A. 2/14 vel 2/15. C. 15 vel 17 et lat. brev.

Synon. *Pomacentre à trait sous l'oeil* CV. Poiss. V p. 317?

Habit. Koba, prope aren. Gussong assam, in mari.

Longitudo speciminis unici 62''.

Aanm. Ik breng deze soort slechts met twijfel tot *Pomacentrus taeniops* CV, vermits in de beschrijving daarvan het aantal rugvinstralen wordt opgegeven te zijn = 12/17 of 12/16 en dat der aarsvinstralen = 2/13, terwijl de hoogte des ligchaams er nog geen tweemaal zou gaan in zijne lengte. Van *Pomacentrus taeniometopon* verschilt boven beschreven specimen door zijne zwarte rugvinvlek, talrijker tanden der kaken enz.

LABROÏDEI CYCLOÏDEI.

Julis (Halichoeres) leparensis Blkr.

Jul. (Halich.) corpore subelongato compresso, altitudine 4 $\frac{3}{4}$ ad 4 $\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine 2 ad 2 et paulo in ejus altitudine; capite acuto 4 circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis 1 $\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 $\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitinis; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; dentibus maxillis mediocribus, maxilla superiore antice caninis 2 mediocribus, postice dente angulari mediocri; labiis carnosus; linea laterali antice plurimis squamis dichotoma postice indivisa; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali, squamis thoracicas ceteris non majoribus; pinnis dorsali et anali basi glabris, postice angulatis, dorsali spinis posticis spinis ceteris longioribus; pectoralibus obtusis 6, ventralibus acutis 8 circiter, caudali obtusa convexa 6 ad 6 $\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; colore corpore pulchre rubro ventre margaritaceo; squamis dorso pluribus macula fusca; squamis dorso lateribusque plurimis margine libero fuscescentibus; lateribus inferne vittis 4 longitudinalibus dilute flavis, vitta superiore oculo-caudali; cauda superne postice ocello nigro rubro cincto; capite vitta oculo-maxillari lata profunde fusca; regione postoculari macula oblonga transversa fusca; operculo superne striis longitudinalibus curvatis 4 flavescentibus; maxilla inferiore flava; pinnis dorsali et anali rubris ocellis dillutoribus in series 2 vel 3 longitudinales dispositis, dorsali maculis 2 nigris annulo pellucido cinctis, 1^a parva spi-

nam 1^m inter et 2^m, 2^s majore radium 1^m inter et 3^m; pinnis pectoralibus violascentibus, basi vitta transversa flava; ventralibus flavis; caudali rubra.

B. 6. D. 9/12 vel 9/13. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Habit. Insul. Lepar, in mari.

Longitudo 6 speciminum 54''' ad 64'''.

Aanm De rijkdom van den Indischen archipel aan soorten van *Julis* schijnt onuitputtelijk te zijn. Ik bezit er thans reeds 37, waarvan 3 behooren tot de afdeeling *Julis*, 34 tot de afdeeling *Halichoeres*. De boven beschrevene soort is een der sierlijkst gekleurde van haar geslacht en behoort de groep van *Julis (Halichoeres) notopsis* Van Hass., *Julis (Halichoeres) miniatus* Van Hass., *Julis (Halichoeres) binotopsis* Blkr., *Julis (Halichoeres) timorensis* Blkr., *Julis (Halichoeres) Hoevenii* Blkr., *Julis (Halichoeres) variegatus* Rüpp. *Julis nebulosus* CV, allen met kleine of middelmatige hondstanden en twee zwarte of donkerblaauwe rugvinylekken tusschen de beide eerste doornen en tusschen de voorste stralen. Zij laat zich echter van deze soorten gemakkelijk onderkennen aan de zwarte staartvlek en de 4 gele strepen langs de onderste helft der zijden, alsmede aan de overige kleuren.

Julis (Halichoeres) polyophthalmus Blkr.

Jul. (Halich.) corpore subelongato compresso, altitudine $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite acuto $4\frac{1}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro $2\frac{3}{4}$ circiter in longitudine capitinis; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; dentibus maxillis mediocribus anticeis 2 caninis mediocribus; maxilla superiore dente angulari recto mediocri prominente; linea laterali antice singulis squamis bifida vel trifida, cauda simplice; squamis lateribus 26 p. m. in serie longitudinali; squamis thoracicis squamis ceteris minoribus; pinnis dorsali et anali basi glabris, postice angulatis, dorsali spina postica spinis ceteris longiore; pectoralibus obtusis $6\frac{1}{3}$, ventralibus acutis 7 circiter, caudali obtusa convexa 6 circiter in longitudine corporis; colore corpore profunde rubro-violaceo; fascia cephalo-caudali aureo-fusca supra lineam lateralem lineae dorsali parallela; squamis dorso plurimis macula nigricante; dorso insuper maculis 4 vel 5 luteis distantibus basi pinnae dorsalis approximatis; lateribus ocellis carnosiniis coeruleo cinetis valde approximatis in series 7 longitudinales dis-

positis; capite superne violaceo, lateribus carmosino, mento flavo; vittis rostro-oculari, mento-oculari opercularibusque rubro-violaceis; pinnis dorsali et anali rubro-violaceis; dorsali margine tricolore flavo, fusco et aureo, anali margine flavo; dorsali ocellis carmosinis coeruleo cinctis parte spinosa in series 2 parte radiosa in series 3 longitudinales dispositis, ocellis dorsali spinosa anterioribus superioribus unitis vittam longitudinalem efficientibus; anali ocellis carmosinis coeruleo cinctis in series 3 longitudinales dispositis, ocellis seriebus inferioribus plurimis unitis vittam longitudinalem efficientibus; pinnis pectoralibus violascentibus basi flavis; ventralibus flavis radio 1° violaceo; caudali basi carmosina, medio rubra, postice nigricante-violacea, angulis flava, basi medioque annulis numerosis coerulecentibus.

B. 6. D. 9/13 vel 9/14. P. 2/12. V. 1/5. A. 3/12 vel 3/13. C. 14 et lat. brev.

Habit. Insul. Lepar, et Cauer, Sumatrae occidentalis, in mari.

Longitudo 2 speciminum 72''' et 73'''.

Aanm. Deze uiterst fraaije soort is voornamelijk kenbaar aan de talrijke karmosijnroode, ronde, in overlangsche reijen geplaatste vlekken van ligchaam en vinnen.

SILUROÏDEI.

Heterobranchus tapeinopterus Blkr.

Heterobr. corpore elongato antice cylindraceo postice compresso, altitudo $9\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite convexo obtuso $6\frac{2}{3}$ in longitudine corporis; altitudine capitidis $1\frac{2}{3}$, latitudine 1 et paulo in ejus longitudine; scuto capitidis leviter granuloso; impressione frontali ovali, occipitali nulla; osse interparietali brevi acuto, apice impressione superficiali; oculis diametro 18 circiter in longitudine capitidis; cirris nasalibus et inframaxillaribus internis basin, supramaxillaribus inframaxillaribusque externis apicem pinnae pectoralis attingentibus vel subattingentibus; vitta dentium vomerinorum postice non produlta; pinna dorsali radiosae pinnae dorsali adiposae subcontigua corpore duplo circiter humiliore; pinna dorsali adiposa corpore plus quadruplo humiliore cum basi pinnae caudalis unita; anali ante medium pinnae dorsalis radiosae incipiente, corpore duplo circiter humiliore, cum basi pinnae caudalis unita; pectoralibus acutiusculis ventralibus multo longioribus 10 circiter in longitudine corporis, spina valde crassa postice dentata; caudali rotundata 6 et paulo in longi-

tudine corporis; colore corpore fusco, pinnis viridescente-fuscis, dorsali radiosia analique marginem liberum versus dilutiore.

B. 2. D. 1/23 — O. P. 1/8. V. 1/5. A. 1/48. C. 22.

Habit. Provincia Toboali, in fluviis.

Longitudo speciminis unici 124'''.

Aanm. De geslachten *Heterobranchus* en *Chaca* zijn in den Indischen Archipel tot nog toe slechts op het eiland *Banka* aangetroffen en geven ten opzichte der geographische verbreiding van de *Siluroïden* aan Banka een eigenaardig karakter. Het voorkomen van *Heterobranchus* op Banka is des te merkwaardiger, vermits de bekende soorten van dit geslacht t. w. *Heterobranchus bidorsalis* Geoffr., *Heterobranchus longifilis* CV. en *Heterobranchus senegalensis* CV. slechts in de Nijl en de Senegal voorkomen. De Banksche soort is gemakkelijk herkenbaar aan het vereenigd zijn van de lage vet- en de aarsvin met de staartvin, aan de getallen der vinstralen, aan de lengte der voelraden, aan den indruk op het interparietaal uitsteeksel, aan de insertie der aarsvin voor het midden der straalachtige rugvin enz. Haren naam heb ik ontleend aan de lage vetvin.

CIJPRINOÏDEI.

Rohita Waandersii. Blkr.

Rohit. corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo in ejus altitudine; capite obtuso $5\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{8}$ circiter, latitudine $1\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 4 circiter in longitudine capitinis, $1\frac{1}{2}$ circiter in capitinis parte postoculari; distantia interoculari 2 fere in longitudine capitinis; rostro convexo, poris non conspicuis, vix ante os prominente, oculo multo longiore; maxilla superiore inferiore longiore, longe ante oculum desinente; cirris labialibus maxillaribus longioribus oculum attingentibus, maxillaribus angulum oris non superantibus; labiis valde carnosis, papillis brevibus ciliatis; dentibus pharyngealibus triseriatis serie externa 5; osse scapulari trigono apice rotundato; linea rostro-dorsali capite convexa; dorso elevato ventre convextiore; linea laterali rectiuscula lineam rostro-caudalem non attingente; squamis parte libera longitudina-

liter striatis, lateribus 35 p. m. in serie longitudinali, 12 p. m. in serie transversali; inguinibus squamis elongatis; pinna dorsali ante pinnas ventrales incipiente, acuta, non vel vix emarginata, corpore humiliore, basi $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; pectoralibus acutis $6\frac{1}{2}$ fere, ventralibus acutis 7 circiter in longitudine corporis; pectoralibus ventrales non attingentibus; anali acuta non vel vix emarginata corpore duplo circiter humiliore; caudali profunde excisa lobis acutis $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne fusco-viridi marginibus squamarum profundiore, inferne rubro marginibus squamarum dilutiore; fascia oculo-caudali lata nigra; pinnis dorsali carmosina, ceteris aurantiaco-rubris.

B. 3. D. 4/12 vel 4/13. P. 2/14. V. 1/8. A. 3/5 vel 3/6. C. 19 et lat. brev.

Habit. Provincia Toboali, in fluviis.

Longitudo speciminis unici 198'''.

Aanm. Van de soorten van *Rohita* van den Indischen Archipel bezit ik er 4 met bruinen of zwarten staartband, t. w. *Rohita erythrurus* CV., *Rohita milim* Blkr., *Rohita triporos* Blkr. en de bovenbeschrevene. De Bankasche soort is van die drie gemakkelijk te onderkennen, aan het gemis der groote sputporiën, het niet uitgerand zijn der rug- en aarsvin en aan hare fraai roode zijden. Ik noem haar ter eere van haren ontdekker, den heer VAN BLOEMEN WAANDERS, administrateur der tinmijnen van het distrikt Marawang op het eiland Banka.

OPHIDINI.

Machaerium reticulatum Blkr.

Machaer. corpore elongato compresso, altitudine 11 ad $12\frac{1}{2}$ in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ ad 2 fere in ejus altitudine; capite acuto convexo $6\frac{1}{2}$ ad $7\frac{1}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitidis 2 in ejus longitudine; oculis diametro 5 ad 6 et paulo in longitudine capitidis, minus diametro 1 a se invicem distantibus; linea rostro-frontali convessa; rostro, absque maxilla, oculo non vel paulo longiore, labiis carnosis; dentibus conicis obtusis subaequalibus utraque maxilla utroque latere plus quam 40; maxilla superiore inferiore breviore sub oculo desinente; capite genis operculisque superne tantum squamoso; squamis lateribus 200 ad 230 in serie longitudinali; linea laterali anteriore laterum parte tantum conspicua, ante anum desinente; pinnis verticalibus membrana squamosis; dorsali supra

vel vix post apicem pectoralium incipiente, corpore duplo circiter humiliore; pectoralibus rotundatis $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{1}{2}$ cireiter in longitudine capitis; anali antice in 3^a sexta corporis parte incipiente, corpore plus duplo humiliore; caudali acuta rotundata; colore corpore fuscescente-rubro flavescente reticulato et transversim praesertim marmorato; capite inferne ventreque guttis et maeulis polymorphis margaritaceo-coeruleis; operculo mincula magna nigricante coeruleo cineta; pinnis fuscescentibus verticalibus basi annulis coeruleis, dimidio libero striis obliquis coeruleis.

B. 6. D. 77 vel 78 + C. 10 + A. 64 vel 65 = D. C. A. 151 vel 153.

P. 10.

Habit. Marawang, in aquis fluvio-marinis, et Insul. Lepar, in mari. Longitudo 2 speciminum 162''' et 365'''.

Aanm. Van *Machaerium* waren tot nog toe slechts 2 soorten bekend, *Machaerium subducens* Richards. van Nieuw Holland en *Machaerium nebulatum* Blkr. van Singapore. *Machaerium reticulatum* is alzoo de derde soort van dit merkwaardige geslacht en kenbaar aan het fraai gemaarmerde van haar ligchaam, aan de groote donkere operkelylek, welke echter bij het oudere specimen weinig uitgedrukt is, aan hare talrijke kaakstanden, bolle snuitvoorhoofdslijn enz.

MURAENOÏDEI

Ophisurus Schaapii Blkr.

Ophisur. corpore cylindraceo, postice compresso, valde elongato, altitudine 32 p. m. in ejus longitudine; capite acuto, convexo, corpore latiore, 9 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 12 cireiter in longitudine capitis, 2 circiter in longitudine rostri; rostro acuto, convexo, 6 circiter in longitudine capitis, paulo longiore quam basi lato, apice parum carnosus; tubulis nasalibus oculo brevioribus; rictu paulo post oculum producto, 4 fere in longitudine capitis; labio superiore papillato; maxilla superiore inferiore multo longiore; dentibus palatinis, nasalibus, vomerinis inframaxillaribusque conicis brevibus valde obtusis, pluriseriatis; palatinis apicem vittae dentalis vomerinae et dentes nasales attingentibus seriebus 6 p. m. dispositis; dentibus nasalibus quadrilateris in thurmam oblongo-ovalem collocatis p. m. 22; vomerinis in thurmam elongatam lamina dentali palatina multo longiore dente nasale subattingentem collocatis, anticis quinqueratiatis, posticis triseriatis; inframaxillaribus 5-ad 6-seriatis, seriebus lamina dentali palatina longioribus; symphysi glabra; apertura branchiali semilunari; cute laevi rugosula; linea laterali nucha incipiente, bene con-

spicua, tubulosa; pinna dorsali quarta parte capitis longitudinis post aperturam branchialem incipiente et ad apicem caudae desinente, corpore plus duplo humiliore, radiis duplicatis, postice emarginata; pinnis pectoralibus rotundatis 4 fere in longitudine capitis; anali antice in posteriore dimidio 3° sextae corporis partis incipiente, radiis duplicatis posticis radiis dorsalibus posticis oppositis, corporé duplo circiter humiliore, postice emarginata; colore corpore superne viridi inferne flavescente; pinnis viridis, dorsali analique fusco marginatis.

B. 24. D. 310 p. m. P. 15. A. 218 p. m.

Habit. Pankalpinang, in mari.

Longitudo speciminis unici 760'''.

Aanm. Deze *Ophisurus*, welke ik opdraag aan den verdienstelijken ontdekker, den heer D. F. SCHAAP, resident van Banka, behoort tot de groep met stompe veelreijige gehemelte-, neus-, ploegbeens- en onderkaakstanden en alzoo tot de groep van *Ophisurus cancrivorus* Richards., *Ophisurus sinensis* Richards., *Ophisurus semicinctus* Bichards., *Ophisurus boro* Ham. Buch., *Ophisurus baccidens* Cant en *Ophisurus hýpselopterus* Blkr. Deze species verschillen van de onderwerpelijke voornamelijk door de volgende kenmerken.

Ophisurus cancrivorus. Neusplaat cirkelrond met p. m. 15 tanden; 33 kieuwstralen; rugvin onmiddellijk achter de basis der borstvin beginnende; anus $\frac{1}{2}$ van de geheele lengte voor het midden des ligchaams geplaatst; geene merkbare zijlijn; kleur bruin (volgens de afbeelding gaat de hoogte des ligchaams ongeveer 24 maal in zijne lengte).

Ophisurus sinensis. Tandplaten smaller dan bij *Ophisurus cancrivorus*. (Nog niet met zekerheid als eene van *Ophisurus cancrivorus* verschillende soort te kenmerken).

Ophisurus semicinctus. Neusplaat met ongeveer 33 tanden, die door geene vrije ruimte van de ploegbeenstanden gescheiden zijn, Gehemelte en onderkaakstanden 2 - tot 3 - reijig. Ligchaam met banden geteekend.

Ophisurus boro. Gehemelte - ploegbeens - en onderkaakstanden in den regel driereijig. Neusplaat met 3 — 10 tanden. Diameter van het oog 17 -, bekspleet $3\frac{1}{2}$ maal in de lengte van den kop. Rugvin beginnende achter het einde der borstvin.

Ophisurus baccidens. Neusplaat cirkelvormig, door eene gladde ruimte van de ploegbeenstanden gescheiden. D. 259 ad

271 A. 167 ad 180. B. 34. Kop $8\frac{1}{2}$ tot $8\frac{3}{5}$ maal in de geheele lengte des ligchaams. Rugvin boven de voorste helft der borstvin beginnende.

Ophisurus hypselopterus. Hoogte des ligchaams 46 maal in zijne lengte; kop bijkans 12 maal in de lengte des ligchaams. Rugvin met de halve lengte van den kop achter de kieuwopening beginnende. B. 31 p. m. D. 386. P. 12. A. 261.

GIJMNODONTES.

Tetraödon argenteus Lacép. Ann. Mus. Hist. Nat. IV
p. 203, 211, tab. 58 fig. 2. T. Schleg. Faun.
japon. Poiss. p. 273 tab. 121 fig. 2.

Tetraöd. corpore elongato subtetragono, altitudine $5\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, antice vix vel non altiore quam lato; capite $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitinis $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-frontali convexa; oculis superis, diametro 3 in longitudine capitinis, minus diametro 1 a se invicem distantibus; naribus utroque latere 2 in papillo concavo perforatis; maxilla superiore ante maxillam inferiorem prominente; labiis valde carnosis; rostro, fronte, vertice, dorso ventreque spinulis scabris; mento, genis, lateribus caudaque glabris; linea laterali rostro incipiente, oculum cingente, post oculum deorsum versus adscendente et tum curvatura valde aperta caudam versus descendente; ventre caudaque inferne leviter carinatis; cauda depressa multo latiore quam alta; pinnis dorsali et anali oppositis, aequalibus, corpore paulo humilioribus, acutis, plus duplo altioribus quam basi longis; pectoralibus obtusis 7 circiter, caudali emarginata lobis acutis superiore longiore $5\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore superne olivaceo inferne griseo-margaritaceo; fascia maxillo-infraoculo-caudali latissima nitente argentea; dorso maculis irregularibus numerosis olivaceo-fuseis; regione praecoperculari macula magna trigona argentea; opereulo margine branchiali nigra; pinnis dorsali, anali pectoralibusque viridescentibus; caudali dimidio superiore pulchre flava apice violascente, dimidio inferiore basi griseo marginem posteriorem versus violascente.

D. 1/9. P. 2/14. A. 1/8. C. 10 et lat. brev.

Habit. Koba, apud Tandjong Berikat, in mari.

Batavia, Toasia, Javae occidentalis in mari.

Sambas, Borneo occidentalis, in fluviis.

Longitudo 3 speciminum 100'' ad 156'''.

Aanm. Zonder twijfel behooren mijne specimina tot *Tetraödon argenteus* Lacép. zooals die soort in de Fauna japonica is afgebeeld. De kleuren zijn daar echter niet juist terug gegeven

en volgens de beschrijving van de heeren TEMMINCK en SCHLEGEL zou de formule der vinstralen van de door hen waargenomene specimina zijn D. 13. P. 18. A. 11, welke getallen aanmerkelijk van die van mijn specimen verschillen. Mijne voorwerpen behooren tot eenen nog eenigzins jeugdigen leeftijd en hebben nog niet de halve lengte van het in de Fauna japonica afgebeelde.

TRYGONES:

Trygon uarnakoïdes Blkr. Verh. Bat. Gen. XXIV Plagiost. p. 72.

Tryg. corpore disciformi, disco aequo longo circiter ac lato, antice acuto, linea rostro-pectorali antice praesertim concaviuscula; capite longitudine $2\frac{1}{2}$ ad $2\frac{1}{2}$ in latitudine disci maxima; rostro acuto $4\frac{1}{4}$ ad $3\frac{1}{2}$ in latitudine disci, superne sulco longitudinali; oculis diametro 4 ad 6 in longitudine rostri, diametris $2\frac{1}{2}$ ad 3 a se invicem distantibus; foramine temporali trigono oculo majore; valvula nasali anteriore rictum non attingente, ciliis non vel vix conspicuis; rictu sinuoso latitudine $2\frac{1}{2}$ ad 3 in longitudine rostri praeorali; velo postmaxillari superiore fimbriato; fundo cavitatis oris quadripapillato; dentibus maxillis obtusis; dorso linea media et circa lineam mediam granulis subcordiformibus, granulis aetate proiectiore aetate juvenili numero multo majoribus; regione granulosa aetate proiectiore antice usque ad rostrum postice usque ad caudam sese extende; medio dorso tuberculis 2 vel 1 granulis multo majoribus; cauda disco multo (plus triplo) longiore, vestigio pinnarum nullo, ante et post spinam longam tota glabra; corpore superne fuscescente-viridi maculis nullis, inferne albescente.

Synon. *Trygon acuta* K. v. H. fig. inedit.

Ikan Pareh. Mal. Batav. Samar.

Habit. Pankalpinang, in mari.

Batavia, Samarang, in mari.

Latitudo 8 speciminum 180''' ad 255'''.

Aanm. Deze soort verschilt van *Trygon uarnak* Rüpp. aan welke zij het naast verwant is, doordien zij de schijf even lang als breed heeft en den staart, behalve den grooten gewonen doorn, geheel glad, terwijl bovendien alle vlektekening ontbreekt, de oogen betrekkelijk kleiner zijn en de korrelachtige schubben bij voorwerpen van dezelfde grootte veel minder talrijk.